

Statsforvalteren i Agder

Forslag til vern av Paddetjern naturreservat i Arendal kommune

Agder fylke

Utkast til verneplan for bevaring av verdifull
natur

Høringsutgave januar 2026

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Lovgrunnlag	4
Hva medfører vernet?	5
Verneforskrift og restriksjonsnivå	5
Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene	6
Inngrep	6
Planteliv	6
Dyreliv	6
Friluftsliv	6
Motorferdsel	7
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	7
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	8
Økonomisk erstatning	8
Verneprosessen	8
Oppstart av verneprosess	8
Sammendrag av innkomne innspill	8
Statsforvalterens kommentarer til innspillene	9
Områdebeskrivelse	9
Verneforskrift	Feil! Bokmerke er ikke definert.

Forsidebilde: Damfrosk (*Pelophylax lessonae*) i sang med kvekkeposer ute. Statsforvalteren i Agder

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder sender med dette ut forslag til verneplan for opprettelse av Paddetjern naturreservat i Arendal kommune på lokal og sentral høring.

Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen 16.04.2026.

Innledning

Dette verneplanutkastet er et ledd i arbeidet med bevaring av verdifull natur. Verneplanutkastet er utarbeidet av Statsforvalteren i Agder på vegne av Miljødirektoratet. Utkastet blir sendt på høring til både lokale og sentrale høringsinstanser.

Arbeidet med *bevaring av verdifull natur* er forankret i Stortingets behandling av Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet, samt Stortingsmelding nr. 35 (2023-2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold. Arbeidet er tidligere omtalt som *supplerende vern*.

Klima- og miljødepartementet (KLD) ga i 2018 Miljødirektoratet oppdrag om å identifisere konkrete områder som kan være aktuelle for et supplerende vern. I 2019 Leverte Statsforvalteren en liste over aktuelle områder som kunne være egnet til vern til Miljødirektoratet. Disse har Miljødirektoratet vurdert og bearbeidet før de sendte sin endelige anbefaling av kandidatområder til KLD. Områdene skal bidra til at alle naturtyper er tilstrekkelig representert i norske verneområder, gi større robusthet til å motvirke negative effekter av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer, samt sørge for bedre økologiske nettverk. Opprettelse av Paddetjern NR var blant de områdene som ble identifisert som kandidatområder under dette arbeidet.

Norge har forpliktet seg til å ta vare på et representativt utvalg av alle naturtyper, og dermed sikre leveområder for planter, dyr og insekter. Tap av natur og naturmangfold er en av de største truslene verden står ovenfor i dag, og områdevern etter naturmangfoldloven er et viktig virkemiddel for å kunne sikre langsiktig bevaring av verdifulle områder for naturmangfold i Norge.

I 2022 var medlemslandene i Konvensjonen for biologisk mangfold (CBD) samlet på naturtoppmøtet «COP15» i Montreal for å bli enige om en ny naturavtale. Norge tilsluttet seg Naturavtalen som blant annet inneholder det internasjonale målet om at minst 30 % av land og hav på jorden skal bevares innen 2030 og målet om at all natur skal forvaltes bærekraftig. Norge har hittil vernet ca. 17,5 prosent av landarealet og vel tre prosent av kyst- og havområder. Det vernede arealet er ikke fullt ut representativt for naturen i Norge og dette er en viktig årsak til Stortingets vedtak om et utvidet vern.

I 2022 fikk Statsforvalteren i oppdrag av Miljødirektoratet og KLD å jobbe videre med å forberede og gjennomføre videre prosess for bevaring av verdifull natur i Norge. I arbeidet med aktuelle områder for vern benytter Statsforvalteren i Agder de fire kriteriene som Miljødirektoratet har lagt til grunn for arbeidet - representativitet, truet, robusthet og økologiske nettverk. Det er særlig natur som er truet av utbygging eller endret bruk, som er tilholdssted for sjeldne eller truede arter, eller er viktige leve- og oppholdsområder for større bestander av enkeltarter, som vi ønsker å sikre gjennom nytt vern. Myr, våtmark, tjern og innsjøer utgjør størstedelen av de aktuelle områdene for Agder sin del.

Verneplanutkastet som sendes ut på høring inneholder også en mindre andel med skog. Denne skogen er blitt tilbudt gjennom ordenen om frivillig vern av skog. Frivillig vern innebærer at

skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk kompensasjon. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Navn	Tilbud	Oppstart	Befaring	Taksering	Forhandling
Paddetjern naturreservat	03.12.2024	09.04.2024	14.05.2024	19.12.2024	27.11.2025

Lovgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av naturmangfoldloven. I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Aktuell verneform for områder i denne verneplanen er naturreservat. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven. Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldloven § 37.

Som naturreservater kan vernes områder som:

- inneholder truet, sjelden eller sårbar natur
- representerer en bestemt type natur
- på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold
- utgjør en spesiell geologisk forekomst
- har særlig naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til å få verneverdier som nevnt over gjennom fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak. I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel.

Etter Statsforvalterens vurdering tilfredsstiller den foreslåtte opprettelsen av Paddetjern naturreservat i denne høringa kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med opprettelsen er i hovedsak å bevare et intakt overlevelsesområde for arten damfrosken *Pelophylax lessonae*. Paddetjern med en naturlig tilhørende sone av skog rundt, er aktuell i vernesammenheng siden dette er et av få tjern i Agder hvor damfrosken lever.

Opprettelsen av området som verneområde vil bidra til større robusthet for damfrosken herunder å motvirke framtidige negative effekter av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer, samt medvirke til et bedre økologisk nettverk slik artene sikres areal for naturlig spredning inn i framtiden. Aktuell lokalitet i Arendal kommune består av et tjern med tilhørende skog rundt.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i den

foreslåtte opprettelsen bygger på registreringer og kartlegginger utført og innhentet over tid av konsulentfirmaet Dolmen Amphibios og forskningsmiljøet (UiA) med høy kompetanse innenfor fagfeltet.

Statsforvalteren mener den foreslåtte opprettelse av Paddetjern naturreservat vil bidra på en positiv måte for å oppfylle forvaltningsmålene for naturtyper og økosystemer og arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Statsforvalteren vurderer å ha god kunnskap om de berørte artenes bestandssituasjon og områdenes økologiske tilstand, samt virkningene av verneforslaget på naturmangfoldet i dette område. Kravet om kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Statsforvalteren ser ikke at det er noen risiko for utilsiktede negative virkninger på naturmangfoldet ved et vernevedtak, § 9 i naturmangfoldloven kommer derfor ikke til anvendelse. Statsforvalteren mener at nærværende vernetiltak vil redusere den samlede belastningen på økosystemet verneforslaget representerer. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på arten og økosystemet, jf. § 10 i naturmangfoldloven. Siden vernetiltaket etter Statsforvalteren sin vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer naturmangfoldloven § 11 ikke til anvendelse. Statsforvalteren kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i sammenheng med vernetiltaket.

Hva medfører vernet?

Ved vern av areal som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling, dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil få konsekvenser for fremtidig bruk og hvilke aktiviteter som kan foregå i området som blir vernet. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking, drenering/grøfting, og andre aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt i et naturreservat. Det samme gjelder motorisert ferdsel. En del tiltak som kunne gjennomføres tidligere, vil nå være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Statsforvalteren har utarbeidet forslag til verneforskrifter og vernekart for Paddetjern naturreservat. Forslag til verneforskrift sendes på høring sammen med verneplan/høringsdokument og utkast til vernekart. Nye forhold som blir kjent om det foreslåtte verneområdet og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen, kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften og/eller justering av vernekartet etter høringsperioden er gått ut. Det er derfor av stor betydning at både høringsinstansene og grunneier selv, eller gjennom skogeierforening, kommer med konkrete innspill til den aktuelle verneforskriften og vernekartet som ligger ute til høring. Mulighet for justering av verneforskrift og vernekart blir vurdert opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig og konkret oversikt over hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdet, og om de er søknadspliktige eller ikke. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriftene.

Inngrep

Verneforskriftene legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, deponering av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg, som for eksempel hytter eller jaktbuer, i et naturreservat. Eksisterende bygninger og veier kan vedlikeholdes opp til den standarden de har på vernetidspunkt, men det legges i utgangspunktet ikke opp til oppgradering og/eller standardheving. I de få tilfellene det åpnes for gjenoppføring av bygninger i naturreservatene, er dette spesifisert i verneforskriften og det forutsettes at gjenoppføring skjer innenfor rammen av den størrelsen og utformingen som bygningen hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbilveier, traktorveier/traktorsleper, kulturminner, dammer, bruer, stier, klopper med mer. Eksempelvis innebærer dette at eksisterende traktorveier og stier kan ryddes og holdes åpne tilsvarende det som var tilstanden ved vernetidspunktet. Utkastet til verneforskrift for Paddetjern naturreservat legger opp til at rydding av nye stier, samt merking av nye stier er søknadspliktig.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i naturreservatet som nå foreslås vernet. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før, og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist fra bakken eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i det foreslåtte naturreservatet. Fredningen gjelder også egg, larver, reirplasser og hiområder, inkludert beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier. Det er fjernet åpningen for å fiske i Paddetjern. Dette er fordi tjernet i utgangspunktet skal være et fiskeløst vann og fising kan resultere i fangst av damfosken. I tillegg vil fiskingen medføre unødige forstyrrelser for frosken, særlig i sårbare perioder som i parringstiden.

Friluftsliv

Ferdsel til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning samt bruk av hest forbudt i det foreslåtte verneområdet.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatet til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Hva som regnes for å være et stort arrangement blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, ut fra omfanget av påvirkning og risiko for skade og/eller slitasje på verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten kan etter

søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatet. Ved utforming av slike søknader anbefaler vi at det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før konkret søknad sendes inn for å avklare hva denne må inneholde.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er flere av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg og hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med tilhørende forskrift gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. I de fleste tilfeller der det gis dispensasjon for motorferdsel etter verneforskriften, må det også søkes om tillatelse til motorferdsel hos kommunen etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i det foreslåtte Paddetjern naturreservat som nå sendes på høring, er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv, og at tjernet og omkringliggende skogen skal få utvikle seg i retning naturskog gjennom fri utvikling uten inngrep. Det er aktuelt med skjøtselstiltak i skogen for å fremme overvintringsplasser for damfrosken. Forslag til verneforskrift for Paddetjern åpner for at det kan gjennomføres nødvendige skjøtselstiltak for å ivareta verneverdiene, og at det kan gis dispensasjon for uttak av etablerte plantefelt. I utkast til verneforskrifter åpnes det også for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatene. Statsforvalteren vil vurdere behovet for utarbeidelse av forvaltningsplan etter at verneprosessen er gjennomført.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren presiserer at det først og fremst er tiltak som ikke er vurdert konkret i løpet av verneprosessen, som skal behandles etter denne dispensasjonsbestemmelsen. Det skal derfor også svært mye til for at det skal kunne gis dispensasjon til gjennomføring av nye tiltak.

Statsforvalteren har valgt å fjerne muligheten for beite og utsetting av saltstein i det foreslåtte verneområde. Dette er gjort ut ifra en vurdering av formålet med vernet. Formålet er å ta vare på et område med særlig betydning for biologisk mangfold herunder damfrosken. Damfrosken er avhengig av vegetasjonen langs kanten av tjernet og bruker dette som sitteplasser m.m. Dersom det blir beiting spesielt med storfe er det stor risiko for at kantvegetasjonen vil bli ødelagt av tråkk og verneformålet vil forringes. I tillegg overvintre damfrosken i bakken om vinteren/høsten/våren og vil være sårbar for tråkk fra beitende dyr. Dersom Statsforvalteren ikke ønsker beiting i området, er det vurdert at det ikke trenger å settes opp saltstein i området heller.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår nå en prosess hvor kommunene blir tilbudt å få forvaltningsmyndighet for verneområder innen kommunens grenser. Statsforvalteren ber derfor om at Arendal kommune, i sitt høringssvar, eller på annen måte, gir en skriftlig tilbakemelding på om de ønsker å få forvaltningsansvaret for Paddetjern naturreservat som nå er på høring. Vi bemerker i denne sammenheng, at dersom kommunen takker ja til dette området, innebærer det at de også vil overta forvaltningsansvaret for de andre mindre naturreservatene i kommunen som ikke allerede har lokal forvaltningsordning. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for Paddetjern naturreservat blir endelig bestemt av Miljødirektoratet kort tid etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen *frivillig vern* innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne. Det foreslåtte verneområdet ved Paddetjern har en buffer med skog som er overvintringsområde til damfrosken. Skogen i Paddetjern naturreservat ble taksert den 19.12.2024. Signerte avtaler om erstatning er på plass. Når erstatningssum er avtalt, vil denne normalt bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Statsforvalteren sendte ut informasjon om arbeidet med bevaring av verdifull natur til kommunen og grunneiere den 6.09.2023 og inviterte til informasjonsmøte den 18.09.2023 i Arendal kommune sin bystyresal. I etterkant har Statsforvalteren hatt en god dialog med Arendal kommune gjennom innspill til oppstarten om verneplan for Paddetjern naturreservat.

Oppstart av verneprosess

Statsforvalteren i Agder meldte oppstart av verneprosess for Paddetjern naturreservat den 9.04.2024. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til grunneier og øvrige berørte parter; deriblant Arendal kommune, Agder fylkeskommune, Dyreparken i Kristiansand, Dolmen Amphibios og Friluftsrådet sør.

Det kom samlet inn ett innspill til oppstartsmeldingen. Statsforvalteren bemerker at Arendal kommune ikke har uttalt seg til selve oppstartsmeldingen, men at vi har hatt dialogmøte med kommunen sin administrasjon om blant annet vern av Paddetjern. Arendal kommune var positive til et vern av Paddetjern før oppstartsmeldingen. En sammenfatning av hovedinnholdet i innspillene og Statsforvalterens vurdering av innspillene følger nedenfor.

Sammendrag av innkomne innspill

Dolmen AmphiBios ved Dag Dolmen kommentere i sitt innspill at damfrosken har blitt overvåket siden 1996 av Dag Dolmen ved NTNU Vitenskapsmuseet/ Dolmen AmphiBios, og at grunneierne til området alltid har vært positive til arbeidet med damfrosken.

I forbindelse med vernet bør ikke områdevernet juridisk være til hinder for nødvendige eller ønskelige skjøtselstiltak for damfrosken. Det må derfor være mulig, gjennom gravearbeid, hogst, jakt og fiske etc. å biotopforbedre området og om nødvendig å beskytte damfroskene mot predatorer

o.a. Det må også være mulig å overvåke damfroskbestanden etter de metoder som tidligere er benyttet.

Areal og nettverk

Det er et spørsmål hvor stort et verneområde bør være. Svenske undersøkelser viser at damfroskene kan overvintre i skogbotnen opp til 250 m fra gytelokaliteten. Det vil si at området bør inkludere arealene i en avstand av 250–300 m fra damfroskens gytelokaliteter. Rundt Paddetjenn og Iletjenn ville et slikt område for øvrig også komme til å omfatte bekker og oppgravde dammer der mange unge damfrosker oppholder seg – og også voksne frosker etter gytetida – og som det således er viktig å få med i en verneplan.

I tillegg til Paddetjenn og Iletjenn (med utgravde dammer, som nevnt ovenfor) er damfrosker av og til registrert i flere småtjern og vatn innafor vassdraget og i et nabovassdrag. Dette gjelder Stemmetjenn og Nordtjenn, Oksetjenn, samt småtjerna på Bjønnmyra i vest. Dessuten reproducerer frosken i et tjern lengre nord (her kalt lok. C). Bekken mellom lok. C og Paddetjenn/Iletjenn fungerer etter alt å dømme som spredningskorridor mellom damfrosklokalitetene. Et verneområde bør derfor også omfatte lok. C og bekken. Oksetjenn er i dag en nokså suboptimal lokalitet: litt dyp og skyggefull, men først og fremst nokså sur. Tjernet ble tidligere kalket (for fisk) av Løddesøl skole, og rett etter at fisken ble tatt ut, ble det registrert en del syngende damfrosker der. Ved enkle skjøtselstiltak vil tjernet kunne bli en brukbar damfrosklokalitet, forhåpentligvis med formering.

Idealområdet

I de mye større Stemmetjenn og Nordtjenn er imidlertid vannkvaliteten god, og bortsett fra tilstedeværelsen av fisk (ørret, abbor, trepiggstingsild) synes biotopen nærmest ideell for damfrosken. Spesielt Stemmetjenn besøkes ofte av damfrosk, men på grunn av fisken formerer den seg ikke der. Om en engang får bort fisken i vassdraget, ville det resultere i et kjempegodt damfroskområde som inkluderte større vatn og tjern og mindre dammer i et nettverk. Men kanskje skulle en da benytte en annen vernekategori eller avtale for disse mer «perifere» områdene.

Statsforvalterens kommentarer til innspillet

Statsforvalteren er enig med flere innspill til Dolmen Amphibios, slik som at samarbeidet med grunneiere alltid har vært positivt i forbindelse med bevarelse av damfrosken og at vernet ikke må bli et hinder for skjøtselstiltak for bevaring av damfrosken i framtiden. Videre er Statsforvalteren enig i at det er flere dammer som er i bruk av damfrosken og som kunne være aktuelle for et vern. Nå er det Paddetjern som i prosess nå, men Statsforvalteren ser gjerne for seg at flere tjern og dammer i området kunne få et vern eller lign i framtiden.

Arts og områdebeskrivelse

Det foreslåtte verneområde ligger i Arendal kommune og omfatter et tjern og omkringliggende skog. I området rundt er det flere andre tjern og dammer som også er viktig for overlevelsen av damfrosken i Arendal. Skogen består av furuskog og kratt.

Arten

Damfrosken ble påvist i noen fåtalls skogtjern i Arendal kommune mot slutten av 1980-tallet. Damfrosk er per 2025 oppført som kritisk truet (CR) på den norske rødlisten (2021), og tilhører Norges aller mest truede virveldyr. Bestandsutviklingen svinger mellom år, og generelt har arten vært i sterk tilbakegang inntil nylig. Frosken yngler i små fiskeløse tjern og dammer, og krever godt sollys og varme. Ynglingen skjer normalt sent på våren, og metamorfose av rumpetroll kommer rundt

midten av august. Damfrosken er mer knyttet til vann enn de andre norske froskeartene, men overvintrer på land, nedgrav i løs jord, løv, og lignende.

Omgivelsene rundt gytedammene er viktige, siden disse brukes til overvintring, samt påvirker mikroklimaet i og ved dammen. Ideelt bør omgivelsene bestå av skog som gir ly for vind, og samtidig har et bunnsjikt som frosken kan benytte til overvintring. Videre bør skogen ikke være så tett at den skygger for solinnstråling til dammen. For å ivareta disse kvalitetene bør omgivelsene ved dammen beskyttes mot hogst og motorferdsel, men også menneskelig ferdsel og tråkk. Innføring av fisk til de fisketomme damfrosklokalitetene vil være svært ødeleggende, og tiltak som grøfting eller åpning av bekkefar bør unngås.

Statsforvalteren har vurdert det foreslåtte naturreservatet Paddetjern vil bidra til å oppfylle generelle mangler i vern av verdifull natur i Norge knyttet til bevaring av arter.

Forvaltning

Damfrosken har fått tett oppfølging av forvaltningen de siste 30 årene, og har vært gjenstand for en rekke forsknings- og forsøksarbeid for å opparbeide seg kunnskap og artens biologi, genetikk, utbredelse, mm. Organisert overvåkning har vært gjennomført siden midten av 1990-tallet frem til skrivende stund. Det har blitt gjennomført flere tiltak, deriblant utgraving av nye dammer, flytting og utsetting av frosk, avl, oppføring av fiskesperrer og utfisking med garn. Det praktiske forvaltningsarbeidet de siste årene vært administrert av Statsforvalteren, i samarbeid med Miljødirektoratet, Universitetet i Agder, Dyreparken og Dolmen AmphiBios ved biolog Dag Dolmen.

Mal for skogfaglig beskrivelse av enkeltområdene som tilbys for frivillig vern og offentlig grunn som vurderes for vern

Fylke	Agder
Kommune	Arendal
Område	Paddetjern
Gnr/Bnr	414/1

Tømmertilgang (arealer, kubikkmasse, infrastruktur, foredling) som påvirkes

Skogvern, tømmertilgang og avvirkning i aktuell fylke/kommune	Kommune		Fylke	
	Areal	Kubikkmasse	Areal	Kubikkmasse
Foreslått skogvern produktivt skogareal	10	180		
Foreslått skogvern totalt skogareal	14	200		
Foreslått skogvern totalt areal	15	XXXXXXXXXXXX		XXXXXXXXXXXX
Eksisterende skogvern produktivt skogareal				
Eksisterende skogvern totalt skogareal				
Eksisterende skogvern totalt areal		XXXXXXXXXXXX		XXXXXXXXXXXX
Gjennomsnittlig avvirkning siste 5 år				
Stående volum og produktivt skogareal				
Stående volum og totalt skogareal				
Kommentarer til hvordan tømmertilgangen påvirkes Liten påvirkning på framtidig tømmertilgang da arealet er såpass begrenset. Kilde til data: Allma				

Tilbudt/vurdert område

Arealer fordelt på produksjonsevne (AR5)					
Høg bon. (26-17)	Middels bon. (14-11)	Låg bon. (8-6)	Totalt produktivt areal	Totalt skogareal	Totalt areal
3	7		10	14	15
Kommentarer til området og hvordan omkringliggende områder påvirkes Ingen påvirkning på omkringliggende skogområder da verneområdets arrondering ikke vanskeliggjør drift på øvrig areal i området. Kilde til data: Allma					
Treslag, areal og kubikkmasse					
	Hkl. I-III		Hkl IV-V		Sum
	Produktivt areal	Kubikkmasse	Produktivt areal	Kubikkmasse	Produktivt areal
Grandominert	3	43			3
Furudominert			7	137	7
Lauvdominert					
SUM	3	43	7	137	10
Herav nøkkelbiotoper					
Kommentarer til området og hvordan omkringliggende områder påvirkes Kilde til data: Allma					
Driftsforhold			Gruppering	Produktivt skogareal	Kubikkmasse
Aktuelt driftsutstyr/maskiner			Hjul- /beltegående	10	180
			Taubane, lekter m.m		
Transportavstand til leveringsplass/bilveiskant på hogsttidspunktet			<1500 m	10	180
			1500-2500 m		
			>2500 m		
Kommentarer til området og hvordan omkringliggende områder påvirkes Gode driftsforhold med kort terrengtransport til leveringsplass ved fylkesvei. Kilde til data: Allma					

Infrastruktur	Kubikkmasse
Bortfall av kubikkmasse til skogsbilvei	180
Bortfall av kubikkmasse til togterminal	
Bortfall av kubikkmasse til tømmerkai	100
Kommentarer til hvordan eksisterende, planlagte og mulige nye investeringer påvirkes Arealet ligger inntil leveringsplass ved fylkesvei. Kilde til data: Allma	

Oppsummering		
Verbal beskrivelse: • Skogvern – betydning for skog- og trenæringen lokalt og regionalt ○ Det foreslåtte vernet omfatter skogsmark på god mark med gode driftsforhold. Areal og kubikkmasse er imidlertid så begrenset at vernet likevel har liten betydning for skog- og trenæringen. • Skogproduksjon ○ Området består av gran- og furudominert skog på middels til høy bonitet. Gjennomsnittlig tilvekst per dekar og år er 0,9 kubikkmeter. • Driftsforhold ○ Gode, med kort terrengtransport. • Infrastruktur ○ Arealet ligger nært til leveringsplass ved fylkesvei.		
Tømmertilgang - tallmessig beskrivelse:	Areal	Kubikkmasse
A Har betydning	10	180
B Kan få betydning		
C Har mindre betydning		
Verbal beskrivelse: • Oppsummering og vurdering i forhold til konsekvenser for avvirkingen, konsekvenser for skog- og trenæringen lokalt og regionalt. ○ God og meget lett tilgjengelig skogsmark. Vernet hindrer imidlertid ikke drift av bakenforliggende areal og arealet som vernes er såpass begrenset at vernet likevel har liten betydning for verdikjeden for skog- og treprodukter.		

Skjema for avveining av områders betydning for vern og betydning for tømmertilgangen

Paddetjern naturreservat

Tabell 1 Nøkkeldata for området

Navn på område	Paddetjern naturreservat				
Totalt areal	15 daa	Produktivt skogareal	10 daa	Totalt skogareal	14 daa
Fylke	Agder				
Kommune	Arendal				
Eierform	Privat				

Formål

Avveiningen skal sikre at skogvernet bidrar effektivt til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold, samtidig som vernet gjennomføres på en slik måte at det får minst mulig konsekvenser for skog- og trenæringen.

Betydning for skogvernet

Tabell 2 Oppsummering - verneforslaget sin betydning for skogvernet

Verbal oppsummering og vurdering			
Området vernes primært på grunn av bevaring av damfrosken og ikke skogvernet. Damfrosken bruker den omkringliggende skogen til overvintringsplass og derfor er skogen tatt med inn i vernet sammen med tjernet.			
Verneverdi	**	Nær truete og truete naturtyper	
Mangelinndekning		Restaureringspotensial for truet natur.	
Betydning for økologisk nettverk	stor	Kan manglene dekkes annet sted, med mindre skogbruksmessig betydning	Nei
Nær truete og truete arter	Damfrosken (EN)		
Konklusjon		Liten betydning for skogvernet	
Verbal beskrivelse:			
Området vil ikke bidra til å nå målene innenfor skogvernet, men vil bidra til å nå målene innenfor bevaring av verdifull natur i Norge, herunder bevaring av en art som er sterkt truet.			

- Konsekvens dersom området ikke blir vernet, er at området blir brukt til utbygging eller lign og damfrosken mister sitt levested.

Betydning for skog- og trenæringen

Tabell 3 Oppsummering – verneforslaget sin betydning for skog- og trenæringen. Oppsummeringen baseres på opplysninger som framkommer for den skogfaglige malen som ble utarbeidet i deloppdrag 1

Verbal oppsummering og vurdering:		
Verbal beskrivelse: • Skogvern – betydning for skog- og trenæringen lokalt og regionalt - o Det foreslåtte vernet omfatter skogsmark på god mark med gode driftsforhold. Areal og kubikkmasse er imidlertid så begrenset at vernet likevel har liten betydning for skog- og trenæringen. • Skogproduksjon - o Området består av gran- og furudominert skog på middels til høy bonitet. Gjennomsnittlig tilvekst per dekar og år er 0,9 kubikkmeter. • Driftsforhold - o Gode, med kort terrengtransport. • Infrastruktur - o Arealet ligger nært til leveringsplass ved fylkesvei.		
Tømmertilgang - Tallmessig beskrivelse	Areal	Kubikkmasse
Gruppe S1-S3 Har betydning	10	180
Gruppe S4-S6 Kan få betydning		
Gruppe S7 Har mindre betydning		
Verbal beskrivelse: • Oppsummering og vurdering i forhold til konsekvenser for avirkningen, konsekvenser for skog- og trenæringen lokalt og regionalt. - o God og meget lett tilgjengelig skogsmark. Vernet hindrer imidlertid ikke drift av bakenforliggende areal og arealet som vernes er såpass begrenset at vernet likevel har liten betydning for verdikjeden for skog- og treprodukter.		

Områdets betydning for skogvernet og for skog- og trenæringen

Tabell 4 Områdets betydning for skogvernet og for tømmertilgangen.

Betydning for vern	Har	V1	V1S7	V1S6	V1S5	V1S4	V1S3	V1S2	V1S1
		V2	V2S7	V2S6	V2S5	V2S4	V2S3	V2S2	V2S1
		V3	V3S7	V3S6	V3S5	V3S4	V3S3	V3S2	V3S1
	Kan få	V4	V4S7	V4S6	V4S5	V4S4	V4S3	V4S2	V4S1
		V5	V5S7	V5S6	V5S5	V5S4	V5S3	V5S2	V5S1
		V6	V6S7	V6S6	V6S5	V6S4	V6S3	V6S2	V6S1
	Har	V7	V7S7	V7S6	V7S5	V7S4	V7S3	V7S2	V7S1
			S7	S6	S5	S4	S3	S2	S1
			Har mindre	Kan få			Har		
			Betydning for tømmertilgangen						

Området plasseres i matrisen. Plassering markeres med blå farge.

Avveining

Tabell 5 Avveining mellom hensynet til skogvern og hensynet til skog- og trenæringen

Konklusjon	
Vern gis prioritet	JA
Arealreduksjon	Nei
Tiltros for at området har betydning for tømmertilgangen er det et så pass lite areal som vernes at det har lite betydning for skogbruket og vernet hindre ikke drift av bakenforliggende areal. Vernet har ikke stor betydning for skogvernet, men stor betydning for vern av verdifull natur og særlig for trua art.	